

15.8.2022

Asia: 299/2022

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hyvinvointistrategia

Pohjois-Karjalan Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua hyvinvointistrategia luonnoksesta. Pohjois-Karjalan kauppakamari yhtyy tähän lausuntoon.

Laki hyvinvointialueista annetusta laista sisältää säännöksen hyvinvointistrategiasta (41 §), joka sisältää alueen palveluita ja tehtäviä koskevat tärkeimmät strategiset suunnitelmat ja tavoitteet. Hyvinvointistrategiaan sisältyy sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia, jossa määritellään, miten sote-palvelut tuotetaan alueella.

Nyt esitetty strategia ja näin toteutuessaan, kuten arvot, missio, visio, palvelulupaus ym. lupaavat, olisi toiminta todella hienoa ja juuri sitä, mitä maakuntamme asiakkaat tarvitsevat sekä odottavat. Mutta tähän tavoitteeseen on vielä matkaa. Henkilöstön jaksaminen ja organisaation sisäinen toiminta vaikuttaa siihen, voivatko nämä tavoitteet koskaan toteutua oikeasti. Ja yhteistyö yrittäjien kanssa on hyvin ratkaisevaa myös palvelujen saatavuuden ja tasavertaisuuden näkökulmasta maakunnan laidoilla asuville.

Pohjois-Karjalan Yrittäjät ja Pohjois-Karjalan kauppakamari esittää, että strategiaa täsmennetään seuraavilta osin:

- 1) Strategiasta tulee löytyä vastaus kysymykseen, missä määrin käytetään yksityistä, kolmatta sektoria ja omaa palvelutuotantoa, missä määrin palvelut tuotetaan diginä ym. Yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa tulee tehdä aito kumppanuus. Strategiassa on arvioitava myös sote-palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteen toteuttamista.
- 2) Strategiassa viitataan sidosryhmiin ja kumppaneihin ja esitämme, että vastuullisena ja yhdenvertaisena toimijana tulisi tässä strategiassa jo näkyä tilaajana hyvinvointialueen rooli. Pohjois-Karjalan hyvinvointialue on suuri hankkija ja toimillanne ja myös tilaajana teillä on iso merkitys Pohjois-Karjalan hyvinvoinnin kehittäjänä.
- 3) Pohjois-Karjalan Yrittäjät ja Pohjois-Karjalan kauppakamari vaativat, että hyvinvointialueen tulee noudattaa samoja periaatteita kuin kuntienkin eli lapsi- ja

vammaisasioiden arvioinnin lisäksi tulisi tehdä ympäristö- ja yritysvaikutusten arvioinnit.

- 4) Strategisissa tavoitteissa esitämme, että johtamisen täytyy pohjautua tiedolla johtamiseen, mikä tarkoittaa esim. palveluiden laadun, kustannusten ja henkilöstön hyvinvoinnin jatkuvaa mittarointia, sekä tämän tiedon jalostamista päätöksen teon tueksi. Hyödyntämällä teknologiaa, tekoälyä ja digitalisaatiota, rakentamalla asiakaslähtöiset palvelupolut ja huolehtimalla palveluintegraatiosta sekä varmistamalla sote-alan henkilöstön saatavuus.
- 5) Strategisiin tavoitteisiin esitämme lisättäväksi hyvinvointialue kehittää ja edistää kumppanuutta yritysten ja kolmannen sektorin kanssa. Lisäksi esitämme lisättäväksi; asukkaan oman tahdon toteutumista kunnioitetaan hoidon tarpeen ja hoitopaikan määrittelyssä.
- 6) Strategiasta puuttuu hyvinvointialueista annetun lain 9 §:n (yleistä järjestämistapaa koskeva) ja 7 §:n (järjestämisvastuu) välisen suhteen jäsentäminen (johon viitataan palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisen osalta hallituksen esityksessä sivuilla 517-519). Pohjois-Karjalan Yrittäjät ja Pohjois-Karjalan kauppakamari esittää järjestäjän ja tuottajan eriyttämistä.
- 7) Ehdotamme myös, että hyvinvointialue linjaa, että se ei ota hoidettavaksi muita tehtäviä kuin sille on säädetty (laki hyvinvointialueista 6§ ja sitä koskeva hallituksen esityksen kohta sivulla 516).
- 8) Esitämme myös lisättäväksi, että hyvinvointialue edistää maakunnan elinvoimaa lain sallimissa puitteissa.
- 9) Esitämme, että strategiassa käytettäisiin ilmausta monituottajamalli. Tulevassa palvelustrategian ytimessä tulee olla sote-palveluiden tuottaminen monituottajamallilla. Hyvinvointialueiden onnistumiseksi on hyödynnettävä monituottajamallia mahdollisimman laajasti, lisättävä palvelusetelin käyttöä hoitoon pääsyn nopeuttamiseksi, tekemällä kustannuksista ja hoidon laadusta läpinäkyviä ja vertailtavia.
- 10) Strategiassa tulisi myös huomioida, että ihmiset haluavat vertailla ja valita, joten monituottajuuden lisäksi toivomme, että asiakkaan valinnanvapaus kirjataan myös strategiaan. Asiakkaille tärkeintä on, että he pääsevät nopeasti hoitoon ja saavat laadukasta hoitoa. Tuottaako hoidon julkinen vai yksityinen taho tai järjestö, ei asiakkaan näkökulmasta ole merkitystä. Ihmiset arvostavat valinnanvapautta. Julkisen sektorin ei ole järkevää tuottaa kaikkia palveluita itse. Sote-palvelut on tuotettava tavalla, joka on veronmaksajille kustannustehokkain ja laadukkain. Sote-uudistuksen tavoitteiden saavuttaminen vaatii, että yrityksiä hyödynnetään sote-palveluiden tuottamisessa nykyistä enemmän. Esimerkiksi palvelusetelin käyttöä olisi laajennettava.

Yrittäjien Sote-teesit

- **Verrataan omenaa omena**an–tehdään yhteinen läpinäkyvä kustannuslaskentajärjestelmä.
- **Otetaan pienetkin huomioon**–annetaan mikro- ja pienyrityksillekin mahdollisuus menestyä kilpailutuksissa
- **Annetaan ihmisten valita** – palvelusetelit, henkilökohtaiset budjetit ja ostopalvelut laajasti käyttöön.
- **Reilu kilpailu** - määritellään palvelutetelin arvo sellaiseksi, että sekä yksityinen että julkinen palveluntuottaja pystyvät palvelun tuottamaan
- **Annetaan luovuudelle tilaa** – kilpailu ja useat tuottajat tuovat uusia ideoita
- **Tarkkana eurojen kanssa**–selkeät menokehykset